

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedicijska na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na čem pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Li govih ulicah št. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O narodnem trgovstvu.

Naše kmečko ljudstvo navadno sodi, da je vse eno, kedo da ima kupčijo v rokah; če se pa ozremo na socialno stanje različnih narodov, se bomo lahko prepričali, kako škodljivo, in pogubno je za vsak narod, kateri sam ni sposoben za kupčijo, ter jo prepušča tujim naseljencem. Zgodovina nam kaže, da narodi, ki niso sposobni za trgovino, propadajo ter postanejo podložni tujim narodom. Poljski narod ima mnogo lepih lastnosti, ni popačen, vendar čedalje bolj obubožuje in postaja sužen judom, katerim je prepustil vso kupčijo, ker se sam zanjo ni zmenil. Kaj pomaga Poljaku vsa hrabrost in plemenito mišljenje, če se pa zaradi silne revščine ganiti ne more? Z golimi rokami in praznim želodcem se noben junak vojskovati ne more. Tudi Turek ni za kupčijo, zato je turška država tako na beraško palico prišla, da je že zaradi revščine od drugih vlad odvisna postala, med tem ko so si Angleži in Francozi znali kupe zlata pridobiti na vzhodu. Nemčija je lepa dežela, in Nemci so varčni ljudje, vendar najdemo po Nemškem veliko revščine, in nikjer pravega bogastva ne, ker so tudi Nemci trgovino svojo prepustili v veliki meri judom, Angležem in Francozom. Prav ima tedaj tisti državnik in ekonom, ki je rekel, da narod, ki svojo kupčijo sam ne zna opravljati, ni sposoben niti za samostalnost niti za svobodo. Nasprotno pa vidimo, kako se širi pri trgovskih narodih blagostanje in bogastvo, moč in vednost, širijo se vsled tega tudi njih meje. Grk je dober trgovec, in kakor je narod majheu, vendar šteje mnogo milijonarjev, in njegovo blagostanje se množi in tudi njegovo prebivalstvo. Hrvatje in Madjari niso

trgovci, za to izumirajo, posebno poslednji, Judje pa se po vsej Evropi močno množijo. Ta prikazen nema nič čudnega na sebi, da ginejo narodi za kupčijo nesposobni, kajti kjer ni kupčije, ni denarja kjer ni denarja, ni kruha, tedaj se ljudje tudi nemorejo ženiti, in močiti.

Najboljši trgovec je Velikorus, in pregovor pravi: en Grk prevari tri Jude, en Armenc prevari tri Grke, in en Rus prevari tri Armence. Ruska trgovina se širi po vzhodni Evropi in predira vedno dalje not čez širno Azijo, narod se bogati in množi, in nosi po poti trgovine slovanski jezik, slovansko kulturo med zadušene narode daljne Azije. In s trgovino širi se tudi ruska oblast vedno globokeje v srednjo Azijo.

Tudi Srb je memo Hrvata dober trgovec, zato najdemo med Srbi mnogo premožnih ljudi iz prostega naroda, širi se blagostanje in z njim politični vpliv; Hrvat je pa revež razun narodnega plemenitasa, ki je pa tudi včasih zadolžen, tako da nobeden nič nema. Iz povedanega je pač dosti jasno, da ni vse eno, ali narod svojo trgovino sam opravlja, ali jo drugim prepušča.

Če se sedaj ozremo na naš slovenski narod, spoznali bomo takoj, da smo velik del svoje bede in zanemarjenosti zakrivali s tem, da smo se premalo poprijemali trgovine. Nekteri pravijo: „Mi smo poljedelski narod, kupčuje naj pri nas, komur se ljubi.“ Pa to je za nas pogubno načelo. Kaj pa imamo od poljedelstva? Ali ne vidimo, kak berač je naš kmet. Skala na krasu, pesek na Gorenjskem, in drugodi plitva prst, morda komaj po eno ped, ali sem ter tje en čevljev globoka, iz take zemlje pač ne bomo pridelali banaške pšenice,

in v tem nam nobena kultura sveta pomagati ne more. Kar sedaj pridelamo, to je komaj, da se bomo preživimo, kar nas je sedaj; če se pa pomnožimo, se morajo ljudje začeti izseljevati, kakor se tudi resnično godi. Če se tedaj opiramo samo na poljedelstvo, ne more se število slovenskega naroda nikdar pomnožiti, ker tistih, ki se podajajo v tuje dežele, ne moremo več sebi prištevati, in obsojeni smo, ostati vedno v taki revščini, kakoršna nas sedaj tlači. Kdor tedaj naš narod ljubi, misliti mora nova pota delovanja, da bi si naš narod materialno pomagal. Tu pa najdemo le dva pota, namreč obrtnijo in trgovino. Poleg tega, da poljedelstva ne smemo zanemarjati, primorani smo, bolj ko se naš narod množi in mu to množenje mogoče storimo, poprijeti se obrtnije in trgovine. Za našo obrtnijo se bo odprl v osvobodjenih jugoslovanskih deželah nov semenj, kamor bomo svoje izdelke lahko prodajali.

Kaj pa s trgovino? Naša domovina ima lepo lego za trgovino, in dosti žalostno za nas, da te svoje srečne lege nismo znali porabiti. Na obalah jadranskega morja, osobito v Trstu, naselili so se Italijani, in so bogati postali, mi pa smo reveži ostali. Ti laški naseljenci, ne dosti, da so nas od morskoga brega odrinili, in nam zlasti vir trgovine prevzeli, obnašajo se tam sedaj, kakor bi bili doma, kakor bi bila to njihova zemlja, in mi njihovi podložniki. Glejte, to imamo od svoje malomarnosti, od svojega mrženja do kupčije in od svoje vnetosti za poljedelstvo. In tudi tu v sredi dežele in na severnih mejah smo prepustili, trgovino večidel tujcem, ki so se obogatili, mi pa smo reveži ostali, in malo manjka, da nismo primorani, pri njih kruha prositi.

Špielfeldski grof pa Črni Jaka.

(Po narodni pripovedki zapisal J. Gombarov.)

Svoje dni je živel v nekem mestu grof, poln muh in vragolij; ker v mestu ni mogel po svoji volji živeti, da ne bi svojemu imenu in stanu škodoval, zapusti mesto in si kupi grajščino Špielfeld, češ, tu ga ne bo nihče opazoval ter bo živel, kakor bo hotel.

Prav takrat pa je živel tudi v Špielfeldski okolici silno muhast in vragoljast konjski tat, sploh imenovan Črni Jaka. Da bi se grof hitreje s krajem in prebivalci spoznal, povabil je odličniše osebe iz okolice na obed, in že takrat so gostje o vragolijah Črnega Jaka toliko pripovedovali, da se je grof pri svoji glavi in bradi zaklel, da tega dečka mora kmalu spoznati. Pri tej priložnosti opomni župan Št. Iljski: Ko bi bili gospod grof pred včerajšnjim na mojem mestu, spoznali bi bili Črnega Jaka, da bi ga gotovo svoje žive dni pomnili. Če ta lopov spod jezdeca konja vkrade, to ni kar bodi.“ Z glasnim smehom potrdijo nekteri gostje, katerim je bila dogodba znana, te besede;

grof pa zahteva, naj jim župan to čudno dogodbo bolje razloži. Župan ni bil sicer vesel tega povelja, vendar se tudi ustavljati ni upal, ampak nekterokrat vzdihnivši pravi: „Že dolgo sem tuhtal, kako bi tega premedenega margarca — Črnega Jaka — v pesti dobil, kajti po celi občini je delal veliko škode in vkljub vsemu prizadevanju je vselej srečno pete odnesel. V nedeljo popoldne jezdim v krčmo doli ob Jereninski cesti misleč, da najdem ondi več sosedov, s katerimi bi se posvetoval o namestovanem lovu na Črnega Jaka. Pridši v krčmo, me je silno osupnilo, ko ne najdem v krčmi nikoga družega, nego samega pravega Črnega Jaka, ki je hlastno kos svinskega plečeta obiral in z dobro starino primakal. Morebiti je mojo osupljenost opazil, ker me je takoj jako prijazno povabil, naj se k njemu vsedem in mu pomagam, če se mi ljubi. Zagotovim vas, gospoda! da se je Črni Jaka ondi tako vljudno, pošteno in gosposko obnašal, da se mi je skoro zdela čast se z njim pogovarjati. Govorila sva o tem in unem, in ko sem že iz same obupnosti, da denes nihče drugi v krčmo ne pride,

več nego bi smel, starine posrkal, primakne Jaka svoj stol bliže mene ter šaljivo pravi, da dobro ve, s kakim namenom sem jaz v krčmo prišel, vendar mi tega ne zameri in če je meni prav, hoče tudi zanaprej moj prijatelj ostati.

Lehko si mislite, gospoda, da me je kurja polt obhajala, vendar sem se na videz delal srčnega; zarožljaj sem včasih s svojim lovskim nožem, potipal sem svoja samokresa in tudi prav osorno govoril, čes, da mi je vse eno, ali je Črni Jaka moj prijatelj ali ne, ne bojim se itak nikogar. Črni Jaka mi zavrne, da se mi njega tudi ni treba bati, ker hudega neče nikomur nič storiti; njegovo veselje je edino tatvina, katero skuša vselej na duhovit in zvit način doprinesti, sicer pa živi duši ne stori nič žalega. Prekanjenost in zvižaja ste njegovo orožje. Kolikor ga jaz poznam, govoril je resnico, in za me bi bilo bolje, ko bi mu bil veroval. Toda vino je v meni vzbudilo ošabnost ter rečem: „Jaz se ne bojim ne sile ne zvižaje.“ „Menite? odgovori, čudno se smeje ter nadaljuje: Gospod župan! če je tako, pa staviva, da Vam konja izpod vas ukradem.“ Gospoda!

Mi ne zavidamo laškim in nemškim trgovcem pošteno pridobijenega premoženja, kajti oni so porabili le priliko, in ker so videli, da mi k trgovini v večji obliki nismo posebno nagnjeni, polastili so se je; mi le Slovence opozorujemo na važnost trgovine in na žalostne nasledke njihove malomarnosti v tej stroki narodnega delovanja. Ko bi imeli vsaj lastno trgovino v svojih rokah, to je, ko bi vsaj to, kar sami pridelamo, sami prodajali, in to, kar sami potrebujemo, sami kupovali, ko bi vsaj to zamogli doseči, bili bi že trdni, godilo bi se nam veliko bolje in imeli bi večjo politično moč; kaj še le če bi trgovino še za druge narode posredovali, kakor nam naša geografična lega veleva; potem bi pač dovršenim gimnazijalcem in realcem ne bilo treba stradati in ponujati se za diurniste, trgovina bi jih vse lahko preživela, ostali bi poleg tega s v o b o d n i moške, katerim bi na milosti ali nemilosti drugih ne bilo nič ležeče, in boljši del naroda bi bil rešen izvolitve: „ali prekličti (zataji svojo narodnost), ali pa umri (strada)!“

Naše blagostanje in neodvisnost naše inteligencije dala bi nam neprimerno velik političen vpliv.

Pa ne samo blagostanje, ampak tudi svoboda izvira iz krepko razvite trgovine, kakor vidimo pri Angliji, kajti svoboda je trgovini potrebna, kakor ribi voda. Kjer je pa blagostanje in svoboda, tam vidimo cveteti tudi umetnosti in vednosti; naša literatura, naša žurnalistika bi se povzdignile do nepričakovanega cvetja. Lačen trebuh se ne zmeni za umetnosti in za vednosti, on gre in prodá svoje prvorojenstvo za skledico leče; še le z blagostanjem oglasijo se v človeku višje potrebe, katerim ustrezati so umetniki poklicani.

Ni pa to samo razgrete domišljije podoba, ki smo jo tu naslikali o prihodnosti našega naroda, ako ima voljo in sposobnost, da se polasti trgovine v svojem domu in kot posredovalec med svojim sosedom. Da ima naš narod prirodno sposobnost za trgovino, to nam kažejo mnogi izgledi iz prostega ljudstva, ki so se brez potrebnih predukov vzpeli na vrhunec trgovske mogočnosti. Treba je samo, poprijeti se stvari sistematično, in sposobnim domačinom olajšati težavno delo, da se prerijejo do vrha, treba je dati kupčijskim talentom v trgovinskih šolah priliko, da se duševno izurijo, treba pa je edinosti pred vsem in sloge med domačini.

Te dni imamo volitev v kranjsko trgovinsko zbornico. Ta zbornica sicer nema tako

to je bila drzna, za me razžaljiva beseda, ktorej sem moral ugovarjati. Jaka mirno vzeme iz žepa mošnjo rekoč: „Vadlajva se torej! Jaz stavim 50 križakov.“ Da se mi krčmarica ne bi v obraz smijala, sprejel sem vadlo in postavil na petdeset sto križakov. Oba odštejeva denar krčmarici s pogodbo: „Če Jaka pride v 8 dnevih z mojim konjem, dobi ves denar, če ne, pa jez ves denar svoj.“ Med tem je bil Jaka že silno korajžen, pil je in pel in naposled plačal svojo in mojo ceho, češ, njega še necoj v Jarenini čakajo na ples. Tudi mene je ta zviti tič spravil v dobro voljo. In ker je po Jakovim odhodu prišel ravno krčmar domu, pila sva še dalje ter se pogovarjala pozno v noč. Vabilo krčmarjevo, naj bi to noč pri njem ostal, sem ošabno odbil, ker nisem hotel za mevžo veljati. Pozno torej zasedem belca, pripravim si samokresa ter veselo dirjam proti domu. (Dalje sledi.)

obširnega delokroga, pa znal bi se kedaj razširiti, in če bi nam Bog poslal v njo kedaj nekaj ženijalnih mož, znala bi postati za naš obstanek jako važna pozicija. Za to moramo gledati, da si to pozicijo brž ko mogoče nazaj pridobimo, kajti iz nje bi zamogli priti rešilne misli za vso prihodnost našega naroda. Iz tega strogo trgovskega pogleda tedaj kličemo vse narodnjake brez razločka stanu k naskoku, k junaškemu jurišu zoper sedanjo nemškutarsko večino te zbornice; kajti narodna trgovina, kakor smo ravno dokazali, je obče narodna reč.

Z bojišča.

Ruski car je svoji vojni dal povelje, da naj se nemudoma vzdigne proti Carigradu. Tako poroča dunajski „Fremdenblatt“, ki pristavlja, da Avstrija vsled tega ne bode spremenila svoje dosedanje politike. Avstrija je obljubila, ostati nevtralna, dokler vojska ne bode zadevala njenih mej in posebnih koristi. Carigrad k tem ožjim mejam ne spada, zato nima nobenega vzroka Rusom braniti, da bi ne izvršili svojega vojnega načrta. Za Carigrad bo morda še sreča, da Rusi skoraj pridejo tje, ker se tam pripravljajo nove prekučije, ne da bi jih zamogla vlada odvrniti. Ljudstvo hoče od zbornice boje zahtevati, da naj odstavi sultana in na prestol pokliče ktereга Abdul Azizevih sinov, ter se zanaša, da ga bode v tej zadevi podpirala tudi vojna.

Narodna straža, ki bode mesto branila, znaša boje 60.000 mož, in Mehmed Ali, ki ima vrhovno poveljništvo, ima enako število vojakov, s katerimi stoji pri Čadalji, dan hoda od Carigrada. Sulejman paša ima še kakih 40.000 mož, ktere po morju iz Kavale prepelje ali v Galipolje ali v Carigrad.

Novici, da oddelek ruske armade maršira proti Galipolji, „Agence Russe“ oporeka. Rusija nima nobenega vzroka obrniti se tje, in Galipolja ne bo napala ali zasela, če se tam neustavi redna turška vojna, ker bi ji bilo v tem slučaju nemogoče pustiti turško vojsko ob svojej strani. Drin ali Odrin je general Strakov brez borbe zasel 20. t. m. ter sestavil začasno vlado iz udov raznih narodnosti. Veliki knez Nikolaj je 24. t. m. odrinil iz Kazanlika v Odrin, kamor dospe 27. t. m. Pri Hermalijuje ruski polkovnik Panjutin Turkom vzel ves train, t. j. 20.000 vozov, na katerih prevažujejo živež, streljivo in druge za vojno potrebne reči. Rusi so pri tej priliki zgubili 4 častnike in 46 vojakov.

Ministerski svet v Carigradu je 23. t. m. pretresal mirovne pogoje, ktere sta mu pooblaščenca telegrafično naznanila. Ti pogoji so dosedaj še tajni, vendar se sodi, da bode Rusija razun že omenjenih toček zahtevala tudi zdatno vojno odškodnino v denarjih, pravijo 1500 milijonov rubljev (okoli 2300 milj. gld.). Ker pa Turčija nima denarjev, da bi vse to plačala, dovolilo se ji bode več obrokov, katerih zadnji bi potekel čez kakih 10 let. Za poroštvo bi med tem časom vojna ruska ostala na Turškem, kakor so bili Nemci ostali na Francoskem.

Turška pooblaščenca sta, kakor piše „Daily Telegraph“ Rusom ponudila te le pogodbe: Batum se kot svobodno pristanišče ponudi Rusiji in meje v Aziji se vrvnajo. Glede Bulgarije do Balkana in Dardanel, da se odpro za vojne ladije vseh narodov, bode pa določila evropska konferencija. O Srbiji in Črnigori se dogovoré pozneje. Rusija pa temu nasproti razun že omenjenih reči boje zahteva, da se ima Bulgarija raztegniti tako daleč, da bode

obsegala še Odrin, Dardanele se odpro samo za ruske in turške vojne ladije, Batum in Armenija pa se brezpogojno zroče Rusiji. — Nemški poročnik je menda rekel, da Rusi Carigrada, če bo le mogoče, ne bodo zaseli; le če se bode Anglija sklenitvi miru močno upirala, bodo začasno to storili. Nekteri listi sodijo, da bodo Rusi prišli morda v Carigrad in Galipolje, preden se še prav prično obravnave zaradi sklenitve premirja ali miru. Da bi se zapreke vlade angleške kolikor mogoče odvrnile, dopisujeta si kraljica angleška in ruski car sama; Aleksander je boje pisal tudi našemu cesarju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. januarja.

Avstrijske dežele.

Ministerska kriza je nekaj dni sim stalni predmet dunajskih listov, ki so celo poročali, da so naši ministri že uno sredo cesarju izročili svojo odpoved. Naslednik bi jim bil ali Hohenwart, ali Schmerling, ali pa Mannsfeld. Razun colnih tarifov, o kterih se ne morejo porazumeti, nastala jim bode nova zadrega od narodne banke, ki bode imela 28. t. m. občni zbor, pri kterem se bodo najbrže zavrgle nektare od obeh vlad glede novih bankinih pravil sklenjene določbe. Zlasti se bode občnemu zboru predlagalo: 1. Viceguvernerji se imajo voliti (ne pa nastavljati od vlade); 2. generalni svet ima pravico dovoljevati, da se vladine menjice izplačujejo ali ne; 3. predsednik cenzurskega odseka ima pravico menjice sprejemati ali ne; 4. trdno se držati od direkcije in odseka sklenjenega sklepa glede vdeležitve obeh vlad pri čistem dobičku. — Povoda za odpoved ministrov je tedaj dovolj, vendar pa bodo skušali ostati, kolikor dolgo bode mogoče in 24. t. m. so imeli zopet neko konferenco, k kateri so bili povabili načelnike vseh klubov razun grofa Hohenwarta, da bi se glede colnih tarifov posvetovali, kako in kaj. V nekterih dneh se bo že vedelo, pri čem da smo. Poslancem, ki so se bili včeraj 24. t. m. sošli pri ministrih k posvetovanju zaradi colnih tarifov, je ministerski predsednik naznanil da je ministerstvo izročilo cesarju odpoved, ki so si pa pridržali konečno odločbo. Grof Hohenwart je bil te dni dve uri pri cesarju. Minister Lasser je navarno zbolel.

Gališko ces. namestništvo je po naznanilu „Dziennika polskega“ dobilo povelje sestaviti zapisnik tistih vradnikov, ki bi bili voljni sprejeti službe v Bosni in Hercegovini. Enake ukaze so neki dobila tudi predsedništva in namestništva drugih dežel.

Hrvatski poslanec Ivan Vončina je izstopil iz kluba vladine stranke in je tudi pri obravnavi o kraljevem odgovoru proti njemu glasoval. Nove stranke se še niso osnovala.

Vnanje države.

Španjski kralj se je 23. t. m. v Madridu poročil s hčerjo vojvoda Montpensierskega. Pri poroki so bili navzoči poslanci, plemiči in pooblaščenca vnanjih držav. Ljudstvo je živahno pozdravljalo poročenca.

Italijanskemu kralju sovražniki sv. cerkve prigovarjajo, da naj zobe pokaže vatikanu, ker se ni dovolilo, da bi bilo umrlemu kralju zvonilo po vseh cerkvah rimskih in da bi ga bila vsa duhovščina spremila k pogrebu. Kaj bode kralj Humbert storil, tega ne vemo, a če je bil navzoč, ko je bolni kralj, njegov oče, nekoliko pred smrtjo vsled notranjega nemira in strahu klical: „Idimo iz Rima, jaz ne ostanem tukaj“, si bode pač še premislil, preden bode pričel nov boj z višjim

glavarjem sv. cerkve. — Veliko hrupa je v Rimu napravila novica, da ima vsled ministrskega sklepa italijansko brodovje nemudoma odjadrtati proti vzhodu. Admiral Buglione di Monale mu je višji poveljnik.

Grško novo ministerstvo je sestavljeno, predsednik mu je Kumunduros, ki je naznanil, da Grška stopi v akcijo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 20. januarja. („Tagblattu“ v odgovor.) Ljubljanskemu „Tagblattu“ se je potrebno zdelo, da se zaradi svojega turkoljubja nekoliko opraviči, ker je spredel, da je o Turkih pri vseh poštenih ljudeh le ena sodba, in da je s svojim turkoljubjem čedalje bolj osamljen ostal. V ta namen prinaša v številki od pondeljka voden članek, v katerem sicer priznava malovrednost turške vlade, ob enem pa premleva stare fraze o ruskem despotizmu. Da se ob enem razžaljivo tudi ob slovenski žurnalistiki guli, to se razume samo po sebi. S pravim nemškim samoljubjem in samohvalo se baha s svojo izredno odgojo (erziehung), ter hoče spoznati dati, da mi take odgoje nemamo. To mu radi verjamemo, kajti čeravno smo po tistih šolskih klopeh posedovali, kakor naši nemškutarčki, in čeravno smo dobro in prav dobro napredovali, med tem ko so oni dvojke in trojke lovili, se moramo sedaj po svetu ubijati brez protekcije, in bojevati boj za obstanek (kampf ums dasein) brez pomoči in podpore, z lastnimi močmi. Naravno je tedaj, da postajamo bolj osorni, bolj trdi in odkriti, kakor rahločutni nemškutarčki cariteljčki. „Tagblatt“ tudi pravi, da se z nami v polemiko spuščati neče, — „ker duševno nismo toliko zmogni, da bi se zamogli vzpeti na njegovo vzvišeno (?) stališče.“ Res, da se na „Taglattovo“ stališče nikdar ne bomo vzpeli, ali bolje pogreznili, pa tega nam ne brani pomanjkanje duševne zmognosti, ampak moževski značaj. Pisatelj omenjenega članka si menda veliko domišlja na visokost svojega stališča in na svojo duševno vzvišenost nad nami surovimi, neotesanimi Slovenci. Kakošno pa je tedaj tisto njegovo stališče? On obžaluje grozovitosti vojske, moritve in požiganja, reve in nadloge, ki sledijo vsakej vojski, tedaj tudi rusko-turški. On tedaj misli, da bi bilo bolje, da bi se ta vojska nikdar ne bila pričela. Res velik človekoljub. Morda bo pa dovoljeno vprašati: Če so Nemci taki človekoljubi, da preklinjajo vsako vojsko, zakaj so pa francosko deželo leta 1870 tako opustošili in toliko nesreče nad njo spravili? Zakaj so tačas nemški časniki toliko prestavljali zmage pruske nad Francozi? Morda boste rekli „ja bauer, das ist was anderes — to je vse kaj drugega.“ In prej ko vam bo mogoče, na to vprašanje odgovoriti, hočemo vam staviti že drugo vprašanje: Če ste taki človekoljubi, zakaj se pa vam nič ne smili ubogo krščansko ljudstvo na Turškem, ki je skozi pet sto let toliko muk prestalo pod krutim tlačiteljem Turčinom? Ali veste za kako drugo sredstvo, nego je vojska, s katerim je bilo mogoče te trpine odrešiti? Pa saj se poznamo, vi hranite svojo sočutje in svoje človekoljubje samo za svoje prijatelje, nikakor pa ne za Slovane. Slovan bi bil trpel pod Turkom še drugih pet sto let, pa vi bi še ne vedeli za njegove muke; če se pa kakemu poljskemu judu v Rumuniji le en las skrivi, kričite na ves glas, da vas sliši vseh pet delov sveta! Vi imenujete rusko blago podvzetje osvobodjenja Jugoslovanov „raubzug, beutezug, — roparsko vojsko —“ srbsko vojsko „treubruch, nezvestobo, izdajalstvo“, vstajo

tlačencev samih obsojete z najgrjimi imeni. Dovolite zopet nekaj vprašanj. Kaj pa je bilo to, ko so Turki prihrumeli v Evropo, ko so ropajoč, požigajoč, skrunec, in z ogujem in mečem vse uničujoč preplavili pol Evrope, med tem tudi kranjsko deželo, ko so upognili siloma in brez vsake pravice Grke, Bulgare, Srbe, Rumunce, da tudi Madjare pod svoj hudi jarem? Kaj ne, to je pa bilo vse lepo in pošteno? To se Turkom nikoli poviniti ne sme! Toda Bog, ali po vaši veri „osoda“ je bolj pravična, ko vi, ona narodom odmeri zasluženo plačilo ali pa kazen. Da se hočejo Srbi zopet osvoboditi, da hočejo svoje prejšnje dežele, ki so jim bile s surovo silo vzete, zopet nazaj pridobiti, to imenujete „verolom, izdajstvo“. Turek je bil pa pošten, ker je Srbu vse vzel in celi narod v sužnost tlačil, kaj ne?! Po vašem uku se tudi tatu in roparju vkradeno blago ne sme več nazaj vzeti! Vi ste v tem slučaju toliko moralčno razkačeni (moralisch entrüstet) nad vstajo turških Slovanov, ter preklinjate revolucijo. Prašamo vas, zakaj pa so leta 1848 liberalci vaše krvi celó na Dunaji naredili vstajo, ko vendar še sence tega niso trpeli, kakor Slovani pod Turkom? Prašamo vas, zakaj pa so liberalci vaše krvi toliko hvalisali in simpatizirali z vstajo Poljakov proti Rusiji? Se vé, če vstaja vam koristi, Slovanom pa škoduje, tedaj je dovoljena, če bi imela pa Slovanu koristiti, tačas je kaznjiva in prokletstva vredna! Kje je doslednost?

To je tedaj tisto stališče, do kterega vzpeti se mi duševne zmognosti nemamo, kakor meni „Tagblatt“. Kako je pa to, da stojé tndi severni Nemci, Prusi, na našem stališču, ter enako odločno, kakor mi, odobrujejo korak ruski, da se gojila Turčija razruši in kristjani osvobodé? Ali morda tudi Prusi nemajo toliko duševne zmognosti, in tistega vzvišenega mišljenja, da bi se zamogli meriti z ljubljanskimi Nemci, ali prav za prav nemškutarji? Ha, kako se „Tagblatt“ v lastne zanjke lovi!

„Tagblatt“ misli, da krščanstvo s to vojsko ne bo nič pridobilo. Ob enem hvali tudi „čestitlivega starčka“ očeta Pija IX, češ, da tudi oni s Turkom držé. No, to dokazati bo „Tagblattu“ pač težko, ker se ne more na kaj drugega opirati, nego na edino eno izjavo sv. očeta, v katerej — Turkov niso hvalili, ampak grajali le rusko vladu zaradi preganjanja katoliške cerkve. Pri tej priliki ne moremo opustiti, da bi ne čestitali „Tagblattu“, ker kaže tako lepe napredke k poboljšanju. Ni še dolgo, kar je sv. očeta neprenehoma poniževal in ploskal Prusom k „kulturkampfu“, ploskal vsaki vladu, katera je katoličane stiskala in preganjala. Sedaj pa že imenuje sv. očeta „čestitlivega starčka“. Le tako naprej! Največi grešnik se spokoril, zakaj ne bi mogel tudi iz „Tagblatta“ postati pošten list?!

„Tagblattov“ pisalec pravi, da tudi Slovani iz te vojske ne bodo nobenega dobčka vlekli. Zahvalujemo se možu za dobro voljo, da je za nas Slovane naenkrat tako skrben postal, ko vendar ljudje „Tagblattove“ vere za nas Slovane do zdaj niso drugega imeli, kakor psovke in zaničevanje; vendar moramo možu povedati, da mu ni treba za nas skrbeti, ker sami naj bolje vemo, kaj nam dobro in kaj slabo tekne. Sedanja vojska je za nas Slovane prav dobro zdravilo, vsak nas čuti, kako mu dobro dé v želodcu, in kako ga greje okoli srca! „Tagblattov“ mož tega se vé da ne ve, ker on ni Slovan, vsaj po mišljenji ne, tedaj najtudi ne skrbi toliko za nas, si bomo že s a m i pomagali, kakor bomo vedeli in znali!

„Tagblattov“ mož pravi, da pridejo turški Slovani z deža pod kap, ker jih bo Rus ravno tako tlačil, kakor prej Turek. Ob enem nam popiše vse strahove ruskega absolutizma. Potolažite se, „Tagblattov“ mož, saj Srbi in Bulgari ne pridejo pod rusko vladu, ampak postanejo sami svoji. Sicer pa tudi pod Rusom ne more tako strašno biti, drugače bi se Nemci ne usiljevali tolikanj v ruske službe. Brali smo statični pregled ruskih državnih činovnikov, in našli smo, da je pri diplomatičnem oddelku več ko polovica, pri vojaškem skoraj polovica, in pri vseh drugih oddelkih mnogo, mnogo Nemcev, skoraj se sme reči, polovica ruskih služb je v nemških rokah. Kako neki ti revčki prestanejo, ko jih vsaki dan s „knuto“ bičajo, ko jih za nič in zopet nič v Sibirijo pošiljajo, ali pa v temne ječe zapirajo, kjer jim menda ne dajo drugega jesti, ko lojene sveče in žganja?!

Zares ti Nemci so neumni, zakaj ne pridejo raje k nam, kjer imamo vsega zadosti, in po vrhu še neomejeno svobodo, da si sme vsak — misliti, kar si hoče „Tagblattov“ mož miluje tudi Poljake, ki jih imenuje „najplemenitejše“ Slovane. No, da mi Slovenci nismo „plemeniti“, to vemo, saj nam Tagblattovci vsak dan pravijo, kako smo neotesani, kako je naš jezik robot, in naša literatura ubožna. Zakaj pa so ravno Poljaki „najplemenitejši“ Slovani, tega ne vemo, menda za to, ker Ruse črtijo, in kdor Ruse črti, je Madjarov prijatelj, in kdor je Madjarov prijatelj, je tudi „plemenit“, ker je Madjar plemenit, in plemenitost podeli, komur hoče.

„Tagblattov“ mož pravi konečno, da so ruske zmage Avstriji nevarne, in da kot dobri rodoljubi ne smemo Rusom zmage želeči. Naše mnenje je pa, da moramo mi (Avstrija) z Nemčijo in z Rusijo v prijateljstvu živeti, zmage naših prijateljev pa nam ne morejo nevarne biti. Sicer so pa tudi naši Nemci leta 1870 s Prusi simpatizirali, pa vendar ostali Avstrijci.

Iz Trebnjega, 26. januarja. Volitve za kupčijsko zbornico so se začele vršiti... ali kako! Kjer je županstvo narodno, tam glasovnic ne raznaša občinski sluga, ampak davkarje po svojih služabnikih kandidata nemčurskega volilnega odbora nevednim volilcem vsiljujejo. — Tako pri nas. Ker pa zavednih volilcev ne morejo pridobiti, se obračajo le bolj do nevednega ženstva.

En tak faktum iz našega kraja lahko navedem. Toraj volilci po deželi čujte, čujte in pazite! Dela se na vse kriplje.

Iz Grada 24. januarja. Italijanski dijaki na tukajšnji univerzi hoteli so po smrti Viktor-Emanuela novemu italijanskemu kralju Humbertu telegrafično razodeti svoje sočutje. Odposlani telegram je pa prišel samo do Trsta, od koder se je vrnil Graški policiji, ktera je vsled tega italijanske dijake že dvakrat pozvala k izpraševanju. Razsodba še ni znana. Slovenca gg. Kersnik in Zupanec sta bila minuli teden promovirana za doktorja medicine. —

Domače novice.

V Ljubljani 26. januarja.

(Veleč. knez in škof dr. Pogačar) so imeli 24. t. m. pri cesarju avdienco. Drugi teden se vrnejo z Dunaja ter med potjo ustavijo v Gradcu in Mariboru.

(Novi finančni vodja Christ) je došel v Ljubljano in je 24. t. m. storil svojo prisego.

(Vabilo k 13. občnemu zboru „Matiče slovenske“) 13. februarja ob 4. popoldne v čitalnični dvorani v Ljubljani. Vrsta razgovorov: 1) Prvosednikov ogovor. 2) Tajnikovo poročilo o odborovem delovanju od 1. januarja do konca decembra 1877. l. 2) Račun od 1. januarja do konca decembra 1877. l. 4) Proračun od 1. januarja do konca decembra 1878. l. 5) Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun o novčnem gospodarstvu vsled §. 9. Matičinih pravil. 6) Razgovor zaradi izdavanja znanstvenega časopisa. 7) Navsveti posamesnih udov. 8) Volitev 16 novih odbornikov, in sicer a) namesto onih, ki vsled §. 12. Matičinih pravil izstopijo iz odbora, in so gg.: Jeran Luka, Kozler Peter, Krisper Val., Močnik Matej, Vilhar Ivan, dr. Zupanc Jernej, Erjavec Fr., Majcigar Janez, Parapat Janez, Žolgar Miha; b) namesto teh, ki so izstopili: gg. Pletersnik Maks, Wiesthaler Franjo, Žakelj Miroslav, Herman Mihael in Gorup Josip. in c) namesto umrlega prof. Iv. Tuška.

Opomba. 1 Pri volitvah odbornikov Matice slov. vstevajo se tudi volilni listi takih družbenikov, ki sicer niso mogli sami k zboru priti, pa so vendar volilne liste z lastnoročnim podpisom odboru poslali tako, da ni suma zaradi kake prevare (§. 11. Matič. pr.)

2. Račun za preteklo, proračun za prihajajoče leto in volilni listi se pred razgovori razdelé na- zočim gg. družbenikom.

(Iz seje dežel. odbora 19. januarja) Za dovozno cesto h kolodvoru v Podnartu se je dovolilo 300 glđ. predplačila na račun dotične subvencije. — Zavolj vrstenja ceste od Peščenika do Starega trga med okrajne ceste se bode predlog stavljal deželnemu zboru. — Občini Krški se je za vplačanje 150 gold., ki ga je dolžna normalno-šolskemu zakladu, obrok dovolil do konca aprila meseca. — Prošnja županstva občine Božakovo, naj bi se cesta od Božakovega do Drašič vvrstila med okrajne ceste, se z ozirom na cestno postavo ni mogla vslišati. — Za šolsko stavbo v Ratečah na Dolenjskem se za leto 1878. dovoli 500 gold. podpore; ali se bode tudi za leto 1879. kaj dovolilo, je odvisno od sklepa prihodnjega deželnega zbora. — Občini Ambrus poleg Žuženberka se za šolsko stavbo dovoli 400 gold. podpore; enaki znesek se jej izplačal bode tudi za l. 1879, če bode deželni zbor temu pritrđil.

(Veliki posestniki kranjski) bodo 8. februarja volili državnega poslanca namesto ranjkega grofa Thurna. Legitimacijske karte so se gg. volilcem že razposlale.

(Pri magistratu) je razpisana služba kancelijskega praktikanta z letno plačo 400 glđ. Prošnje naj se do 10. februarja izroče mestnemu magistratu.

(Slovensko gledališče.) Zadnja predstava v mesecu januarju bode v nedeljo 27. t. m. Predstavljal se boste dve igri: Burka s petjem v 2 dejanjih „Doktor in frizer; in vesela igra v 1 dejanji „Pes in mačka.“

(Za kosilo vojakom na popotovanji) od feldvebelna do prostoka plačuje hišnim gospodarjem vojaška blagajnica 15 $\frac{1}{2}$ kr.

(Konj iz žrebčarije na Selem) 6 let star, se bode v sredo ob 10. uri dopoldne na cesar Jožefovem trgu pred hranilnico po javni dražbi prodal.

(Pripravljanja za volitve) se semtertje vršijo silno čudno. Nek finančni vradnik je poklical oštirje in druge, da bi se pogovorili zaradi dohodninskega davka. Po dolgem razpravljanji predloži zbranim neke listke ter pravi: Pa še to podpišite. Če je kdo in koliko jih podpisalo ne vemo; toliko pa vemo,

da je nekdo vprašal, kaj da je to. E—je zaradi nekkih volitev. Bom že doma podpisal, saj mi morajo listke na dom poslati. E kdo bo še to na dom nosil, ker ste že tu, podpišite tukaj. Kaj se je na to zgodilo ne prasha, ampak volilcem le rečemo: Pazite volilci, tako se gimpeljni (liščeki) lovijo! So li to proste volitve? Je mar li to dopuščeno agitiranje, če vradi takrat volilne listke za podpis predlagajo, kadar je poganjanje za dohodkine davke? Kaj se v taki okolišini zgodi, vemo; zato narodnjaki pazite!

Razne reči.

— Pri sv. Lenartu v slovenskih goricah bo jutri 27. v Lesererjevi gostilnici javenshod volilcev, katerim bode g. Radač dal odgovor o svojem delovanju v deželnem zboru, in se bo razgovarjalo tudi o bližnjih volitvah.

— Katol. politično društvo pri sv. Juriju na Šavnici bode jutri 27. ob 3. uri popoldne zborovalo v Batjanekovi sobi na Jamni.

— † P. Mansuet Lovša, kapucin v Schwanbergu, rojen v Stari Loki, je te dni umrl. Komaj pred dvema leti za mašnika posvečen, se je s svojo nenavadno pohlevnostjo prikupil vsem, ki so ga poznali. Pravijo, da se je prehladil pri nekem obhajilu. R. I. P.

— Za ravnatelja goriške gimnazije je imenovan g. Teodor Pantke, dozda ravnatelj državne gimnazije v Bolzanu. (Bozen.)

— Čitalnica vrhniška napravila nedeljo 3. februarja „besedo“ s sledečim programom: 1. Petje. a) Förster „Samo“, b) Ipa-vec „Zapuščena“. c) K. Bendl „Na planine“. d) „Svojik svojim“. e) Zajec. Popotnica „Kolo“. 2. Ples. 3. Tombola. Vstopnina znaša 50 kr.

— Pošta v Dragatušu prejenja s 1. februarjem in bode dotične reči iz teh krajev sprejemala pošta na Vinici.

— Dijaška stipendija Janeza Marka barona Rossetti-a z 19 glđ. 6 kr. na leto je razpisana; prošnje naj se do 15. februarja izroče deželni vladi kranjski.

— Zabavnik „Deutscher Haus-schatz“ prišel je ravnokar na svitlo 6. snopič, ki obsega te-le reči: Am Alpsee. Eine Geschichte aus dem Hochland von Georg Freiherrn von Dyherrn. — Ein Besuch in der alten Kaiserstadt Aachen. Von J. Montanus. — Der Talisman des Piraten. Aus dem Amerikanischen übersetzt von E. G. — Ueber Petroleum-Explosionen (Schluss). — Gute Rast. Drei Gedichte von Ferdinand Heitemeyer, Anton Schumm und L. v. Heemstede. — Das Mausergewehr und seine Heimstätte. Eine Skizze. von J. B. Karg. — Allerlei.

Podobe pa so: Der Schmied von Aachen. Von A. Baur. — Der Stuhl, auf welchem der Leichnam Karl's des Grossen sass. — Das Polytechnikum in Aachen. — Hochmünster mit Karl's des Grossen Stuhl im Aachener Dom. — Der Dom in Aachen, vom Fischmarkt. aus. Von Theodor Weber. — Kronleuchter des Kaisers Friedrich Barbarossa im Dom za Aachen. — Aus dem bayerischen Hochland. Gemalt von F. Meyer. — Das ehemalige Kloster Ettal. Originalzeichnung von J. Frölicher. — Oberammergau. Originalzeichnung. von Höfer. — Deutscher Hauschatz je najlepši in najcenejši katoliški zabavnik. Vsako leto izide 18 snopičev po 24 kr. in se zamore naročiti v vsaki knjigarni, ali pa naravnost po pošti.

— V Hamburgu so prijeli goljufivega dunajskega knpca Winter-ja, ki jo je hotel popihati v Ameriko, da bi odšel zasluženi kazni, ter ga tirajo nazaj na Dunaj.

— Samoumor. Iz Trsta se poroča, da se je 21. t. m. popoldne pri sv. Ani blizo pokopališča ustrelil odvetnik dr. Heinrich Hortis. „D. Zt.“ poroča, da je stavljal silno zelo v loterijo ter okoli pol milijona glđ. tujih njemu v varstvo izročeni denarjev zapravil, kar ga je naposled pripravilo k samoumoru.

Narodnim gg. trgovcem in obrtnikom na Kranjskem!

Volite enoglasno za kupčijsko zbornico te-le gospode za trgovinski oddelek:

Gosp. Janez Fabian, trgovec v Ljubljani;
„ Franjo Hren, „ „
„ Vazo Petričić, „ „
„ Franc Souvan (mlajši), trgovec v Ljubljani;
„ Ferdinand Sajovic, trgovec v Kranji.

Kar vas stanuje v Ljubljani, morate izkaznico in glasovnico, na katero ste zapisali samo gori omenjenih 5 gospodov, izročiti volitveni komisiji 30. januarja od 9. do 5. ure popoldne v magistratni dvorani na rotovžu. Kar vas pa stanuje na deželi, pošljite tudi do 30. t. m. svoje glasovnice po pošti ali naravnost komisiji, ali pa vredništvom slovenskih listov.

Obrtniki pa ravno tako storite do 30. t. m. in zapišite na glasovnice samo te le tri imena:

Gosp. Janez Horak, obrtnik v Ljubljani.
„ Mikael Pakič, „ „
„ Anton Perme, „ „

Vsak volilec naj na glasovnico podpiše svoje ime, ali pa naj jo podkriža in ž njim naj jo podpišete še dve priči.

Poslanica.

10. januarja 1878 zvečer okoli 1 $\frac{1}{2}$ ure sem šel po peš-poti nasproti nekdanje fortice proti Cozovemu vrtu. Naenkrat zašlišim klopot za menoj; hitro se obrnem, da bi videl, kaj da je; alj že me je neki konj pobil na tla, kakor bi me bila strela vdarila.

Ker sim znak padel, sem videl, da neki mlad človek vojaku podoben konja na dveh vajetih po stezi podi.

Ker me še danes rana na levi roki na to spominja, drznem se javno vprašati: „Alj se smejo po peš poti konji hitro voditi?“

Š. K.

Umrli so:

Od 18. do 23. januarja: Fridrih Wildauer, pivarnar 43 l., za vnetico možg. mrenice. Marija Čuden, gostinja 67 l., za jetiko. Franc Strel, molar s. 6 $\frac{1}{2}$ m., za božjastjo. Urša Mordaks, okrajn. glav. ž. 63 l., za mrtudom. Matija Hočevnar, del. 67 l., za vnetico oprsne mrenice. Marija Cacak, pekov o. 1 l., za vodeno glavo. — Ivan Matjančič, vojak 53. peš-polka 8. t. m. v vojaški bolnišnici za pljučnico. Terezija Cirer, miz. o. 2 $\frac{1}{4}$ m., za sušico. Helena Jesenovc, del. 75 l., za sušico. Marijana Malovrh, del. 26 l., za jetiko.

Telegrafične denarne cene 25. januarja.

Papirna renta 63.35 — Sreberna renta 66.80 — Zlatarenta 74.45. — 1860letno državno posojilo 114.80 Bankine akcije 812 — Kreditne akcije 221.75 — London 118.55 — Srebro 103.15. — Ces. kr. cekini 5.65. — 20 frankov 9.55 $\frac{1}{2}$.

Za šiviljska dela

vsake vrste, posebno perilna, za ženske in moške, se priporoča častitemu občinstvu podpisana. Naročila iz dežele se lepo in cenó ter naglo izvršujejo. Preskrbuje se tudi gladenje (pegljanje) perila vsake vrste. (1)

Marija Alésovec,
ključarničarske ulice št. 3 v Ljubljani.